УМОВИ ПРИЙНЯТТЯ НА ПБФ В ПРЯШЕВІ,
на шк. рік 1981—1982.

Православний богословський факультет в Пряшеві прийме на шк. рік 1981—1982 кандидатів навчання за таких умов:

а) До однорічного підготовчого курсу при ПБФ можуть бути прийняті кандидати, які мають принаймні 17 років і котрі не мали змоги закінчити середню освіту.

б) На І курс Православного богословського факультету можуть бути прийняті кандидати, котрі закінчили повну середню школу з матурою. Власноручно написану заяву треба подати на адресу Православного богословського факультету в Пряшеві, вул. Сладковичова, № 23, прикладаючи такі документи:

1. Метрику про хрещення. 2. Останнє шкільне свідоцтво. 3. Лікарську посвідку про стан здоров'я. 4. Життепис (у двох екземплярах). 5. Рекомендацію місцевого священика.

Заяви разом з вищенаведеними документами треба подати на деканат ПБФ в Пряшеві до кінця квітня 1981 р.

Слідуючий номер вийде 2 квітня 1981

Видає: Православна Церква в Чехословаччині у ЦВ у Братіславі. — Редакція: 080 01 Пряшів, вул. ім. Словацької республіки рад № 1, тел.: 313 79. Керує редакційна колегія. Відповід. редактор проф. Др. Стефан Пружинський, технічний редактор Г. Ференцова. — Виходить 12 раз у рік. — Друкують Дуклянські друкарні, н. п. Пряшів. Річна передплата 12 Кчс, один номер — 1 Кчс. Річна передплата для кордону — 2 долари — Поширює ПГС. Замовлення приймає кожний поштамт і листоноші. Закордонні замовлення треба надсилати на адресу PNS — Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. 48. Дозволено постановою SÚTI 15/10 z 27. 12. 1972.
Číslo indexu: 49 894.

ЗАПОВІТ СВ. КИРИЛА І МЕФОДІЯ

РІК ВИДАННЯ XXIV МІСЯЧНИК ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ № 3/1981

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ

Воини Гроб сторожили,
Тяжким камнем спечатили,
Чтоб апостолы к Исусу
Не пришли а не украли,
Пред людьми сказали бы десь:
«Назаретский с гроба воскрес!»
Напрасно сторож сторожит
И у Христова гроба бдит.
На третий день скоро, рано,
Як в святом Письми писано:
Пришел ангел, двигнул камень,
А с гроба, яко бы пламень.
Свитлость, заря и аромат,
Йосифа Киринейского,
Примусили Го до того,
Чтобы Исусови помог,
Ибо Он совсим изнемог
Понести крест на Голгофу.
С радостью нес . . . и без поту.
Спасителя обнажили
И до креста Го прибили!
За три годины мучился,
Ниж с тилом не разлучился!
Умирая, восклик: «Жажду!»
Оцет с желчью, як награду,
Награду за то, что зробил,
Учил, личил и всих любил.
Воскрешал и много мертвих,
Насыщал толпы «обдертых».
Неправоту ненавидил,
Зато купцов с храму выбил.
Под крестом Пречиста Дива,
Смутна Матерь Исусова,
Хотила бы Му помочи,
Слезы залляли ей очи.
Сыну, сыну, дитя мое,
Не умирай, серце мое . . .
Святый Иоанн утишает,
А сам жалем — не владиет:
Не плач, не плач, успокойся,
Он не умре, Он вернеся.
Он вернеся и буде наш,
Помолимся «Отче наш»!
Не постава то арона,
То Сын Божий — Исус Христос!
То преславленный Агиос!
То Он, назаретский, воскрес!
То Он — мир в любви и прогресс!
Всяк противник Христа-Бога
У Его праздного гроба
Мог и може то видити,
Очами ся пресвидчити,
Де ся стало чудо чудес:
Мертвий Исус — з гроба воскрес!!!

Прот. Подгаецкий.

Лествица добродетелей

Святая Церковь в четвертую неделю Великого поста, вслед за поклонением Честному Животворящему Кресту, приводит нам на память преподобного отца нашего Иоанна Лествичника, — все с одной и той же целью поощрения нас на подвиги самоисправления и преуспевания в добродетелях. Преподобный Иоанн Лествичник почитается Святой Церковью как великий подвижник и автор замечательного духовного творения, называемого «Лествицей», поэтому преподобный и получил прозвание Лествичника.

О происхождении преподобного Иоанна почти не сохранилось сведений. Существует предание, что он родился около 570 года и был сыном святых Ксенофонта и Марии, память которых празднуется Церковью 26 января. Шестнадцати лет, как пишется о нем в Житии святых, отрок Иоанн пришел в Синайский монастырь. Наставником и руководителем преподобного стал авва Мартирий. После четырех лет пребывания на Синае преподобный Иоанн Лествичник был пострижен в иночество. Один из присутствовавших при постриге, авва Стратигий, предсказал, что он станет великим светильником Церкви Христовой. В течение 19-ти лет преподобный Иоанн подвизался в послушании своему духовному отцу. После смерти аввы Мартирия преподобный Иоанн избрал отшельническую жизнь, удалившись в пустынное место, называемое Фола, где провел 40 лет в подвиге безмолвия, поста, молитвы и покаянных слезах. Не случайно в «Лествице» преподобный Иоанн так говорит о слезах покаяния: «Как огонь сожигает и уничтожает хворость, так и чистая слеза омывает все нечистоты, наружные и внутренние».

Об образе жизни преподобного Иоанна известно, что питался он тем, что не запрещалось уставом иноческой жизни, но умеренно. «Я не постился чрезмерно, — говорит он о себе, — и не предавался усиленному ночному бдению, не лежал на земле, но смирялся, . . и Господь скоро спас меня».

Скрывая свои подвиги от людей, преподобный Иоанн уединился в пещере, но слава о его святости распространилась далеко за пределы места подвигов, и к нему непрестанно приходили посетители всех званий, жаждавшие услышать слово назидания и спасения. В возрасте 75 лет, после сорокалетнего подвижничества в уединении, преподобный был избран игуменом Синайской обители. Господь наделил преподобного к концу жизни благодатными дарами прозорливости и чудотворений. Зная о мудрости и духовных дарованиях преподобного, Раифский игу-

мен от лица всех иноков своей обители просил преподобного написать для них «истинное руководство для последующих неуклонно, и как бы лествицу утверждену, которая желающих возводит до Небесных врат...» Преподобный Иоанн, отличавшийся скромным о себе мнением, сначала смутился, но затем из послушания приступил к исполнению просьбы раифских иноков. Свое творение преподобный так и назвал — «Лествица», объясняя название следующим образом: «Соорудил я лествицу восхождения... от земного во святая... во образ тридцати лет Господня совершеннолетия, знаменательного соорудил лествицу из 30 степений, по которой достигнув Господня возраста окажемся праведными и безопасными от падения». Цель этого творения — научить, что достижение спасения требует от человека нелегкого самоотвержения и усиленных подвигов.

В этом духовном творении — «Лествице» — изображается непрерывная цепь добродетелей, или степеней их, из которых от одной к другой переходя, и так с одной степени на другую восходя, христианин вступает, наконец, в духовное небо, в котором становится один дух с Господом. На этот последний предел жизни христианской наводит нашу мысль Святая Церковь и как бы говорит нам: Не бойтесь креста самораспинания и крестоношения — подвижничества.

«Лествица» у преподобного Иоанна Лествичника имеет тридцать ступеней, по числу лет сокровенной жизни Господа Иисуса Христа, после которых Он начал творити же и учити.

Степени «Лествица» — это перехождение силы в силу по пути стремления человека к совершенству, которое не вдруг, но только постепенно может быть достигаемо, ибо, по слову Спасителя, «Царство небесное нудится, и нуждницы восхищают е» (Мф. 11, 12).

Подобно лествице, виденной патриархом Иаковом, она одним концом утверждается на земле, чтобы быть доступной для нас, а другим упирается в небо, указывая конечную цель нашего предназначения. По лествице Иакова восходили и нисходили Ангелы, —означая, что христианские добродетели суть Ангельское дело и совершаются при помощи Ангелов. На верху патриарх Иаков видел Господа: к Господу приводит и «Лествица добродетелей христианских, всяк восходя от силы в силу, достигает в мужа совершенна, меру возраста исполнения Христова».

Чего требует первый шаг? Требует оставить землю. Как в житейском порядке нельзя ступить на лествицу, не отделившись от земли, над которою неизбежно подняться, вместе с тем, как вступать на первую ступень, так и в порядке духовном, первая

степень восхождения к христианскому совершенству есть оставление земли, греха, — удаление от грешных дел и страстных чувств, которое совершается в покаянии, — когда, отвергши все плохое и оплакавши, полагают благую решимость угождать единому Богу. Кто доспел до этой решимости, тот сделал первый шаг, вступил на первую ступень.

Вступив на лествицу, как потом восходят? Действуя руками и ногами, напрягаясь всеми членами тела. Так покаявшийся, решившись угождать Богу, сразу вступает в труд, требующий напряжения, душевных и телесных сил и безжалостного их утомления. Христианину необходимо вести борьбу со злом и принуждать себя на добро, внимать себе и всему встречаемуся, из многого избирать лучшее, отстранять препятствия, видеть врагов и бороться с ними, не слагая оружий. Все это составляет труд борьбы со страстями и преуспеяние в добродетелях, которыми определяется самое восхождение к совершенству. И то и другое совершается постепенно, и умаление каждой страсти имеет свои степени, так как и утверждение доброго расположения.

Преподобный Иоанн Лествичник в своем труде учит нас, как вооружаться против гордости и тщеславия, против хитрости и лукавства, против сребролюбия и любостяжания, против чревоугодия и нецеломудрия, потив многословия и злословия, против гнева и памятозлобия, против лжи и клеветы, против малодушия и боязливости, против лености и прочих злых навыков. Научает смирению, незлобию, мужеству, бдению, усердию к молитве, нестяжательности, целомудрию, воздержанию, кротости, благоразумному молчанию, послушанию, памяти смертной и проч. Искоренение всякой страсти и насаждение в противоположной ей добродетели составляет особую степень, которую нужно пройти, чтобы приступить к следующим.

Во всем этом есть для каждого свой особый чин и порядок, с которым он уже сведывается на самом деле. «Покусившиеся с телом войти на небо, — говорит преподобный Иоанн Лествичник, — поистине имеют нужду в самопринуждении и непрестанном самоозлоблении. Благая решимость угождать Богу рождает труды. Труды сии суть делание добродетелей или постоянное в них обучение. Плод сего обучения есть навыкновение в них. От навыкновения же происходит укоренение в добре».

Это предел трудов в восхождении по лествице добродетелей. Чем выше от земли, тем меньше бывает тяговение к земле, и, следовательно, тем легче борьба со своею тяжестью у того, кто восходит горе. Так, по учению преподобного Иоанна Лествичника, и в степенях совершенства духовного — чем выше кто

в нем восходит, тем меньше тяготит его земное. Иначе, чем тверже кто становится в добродетелях через постоянное упражнение в них, тем меньше борют его грехи и страсти. Подвижники учат, что есть и такая высота совершенства, где страсти почти совсем замирают, а души наслаждаются покоем пребывания в добре, в котором добродетельствует безпрепятственно, свободно, непринужденно, естественно, как естественно, например, дыхание и обращение крови. Эта степень достигается тогда, когда в душе человека совершенно вкореняется всякая добродетель и воссиявает бесстрастие и чистота. Это есть небо духовное и верхний конец «Лествицы». Достигшим этого предела принадлежат изреченные Господом Блаженства (Мф. 5, 3—12) и верх Блаженства — вселение Бога, виденного Иаковом на верху Лествицы.

«Плод безстрастия, — по Иоанну Лествичнику, — есть полнота любви и совершенное вселение Бога в соделавшихся через сие безстрастие чистым сердцем, о коих сказано: «яко тии Бога узрят» (Мф. 5, 8).

Вот куда возводит и чем кончается священная Лествица! Эту картину хочет живописать Святая Церковь! Но, конечно, не для любопытства и праздномыслия, а ради того, чтобы дать нам побуждение и возможность вникнуть в самых себя и определить, где же мы стоим и какую занимаем степень? Вступили ли на лествицу и высоко ли поднялись от земли и виден ли хоть сколько-нибудь последний конец восхождения? Конечно, численно определить свою степень трудно, и даже невозможно; но не трудно определить степень, резкими чертами отличающуюся. Какой труд определить, например, первую свою степень! Кто не в состоянии дать определительно ответа, покаялся ли он и положил ли твердое намерение угождать Господу? Кто также не в состоянии сказать, вступил ли он, по раскаянии во грехах, в борьбу со страстьми, борется ли с ними или поддается им?

Поэтому, «Лествица» и воспоминается нам среди поста, чтобы, если кто по указанию ее поймет, что блуждает еще вне ее, имел время придти в себя и покаяться. Это и поспешим сделать все, кому нужно это сделать. А потом усугубим усердие заняться исправлением себя и утверждением в себе добрых навыков.

Внимательный к себе и всему окружающему и остановиться не может, а все идет вперед в совершенстве своем, всюду собирая с Господом и от всего богатясь. «Блюдите убо, како опасно ходите, не якоже не мудри, но якоже премудри искупующе время, яко дние лукавы суть» (Еф. 5, 15).

Епископ НИКОЛАЙ.

„Я ж Господня раба: нехай буде мені згідно з словом твоїм" (Лук. 1, 38)

Благовіщенням Діві Марії про народження її Сина від Духа Святого було покладено початок нашого спасіння. Словами Марії: «Я ж Господня раба: нехай буде мені згідно з словом твоїм" (Лук. 1, 38) відповідало грішне людство на заклик Божий жити за Його Святою Волею. Марія стала другою Євою. Бо як через першу із-за її неслухняності прийшов на світ гріх, а з ним і смерть, так через другу Єву, — Марію своєю покорою і безмежною слухняністю прийшло на світ Христа наше спасіння і вічне життя.

Марія своєю відданістю службі Богу не робить діло спасіння, бо це міг зробити лише її Син — сім'я жінки, яким є Христос (Гал. 3, 16). Лише йому було призначено Богом ступити на «голову гада» і знищити отруйну силу гріха (Ген. 3, 15). Марія через свою скромність і слухняність перемагає лише над своєю спокусою. Тому Церква не знає її гріх особистий, крім успадкованого, від якого її і все людство міг спасти єдино Месія.

Марія своєю покорою і побожним життям здобула благодать Божу. Тому св. архангел Гавриїл сказав їй: «Радуйся, благодатная, Господь з тобою. Ти благословенна між жонами... Не бійся, Маріє, — бо в Бога благодать ти знайшла. І ось ти в утробі зачнеш, і Сина породиш, і наречеш Його Ісус... Дух Святий злине на тебе, і Всевишнього сила обгорне тебе, через те то й Святе, що народиться, буде Син Божий» (Лук. 1, 28—35).

Благовіщення Діві Марії для людства є історичною межею, бо ним почало сповнюватися Божественне діло спасіння. Для нашого спасіння — це незамінима подія. Але дуже важливими є і умови, за яких цей акт міг відбутися. Особливо у кожного християнина ці умови мали б грати першочергову роль в особистому житті. Бо і хоч благовіщення є минулою подією, його значення і вплив стосується кожної людини, що живе на нашій планеті. Благовіщенням Марія сталася троном Всевишнього, але умовою тут була не лише воля Божа, але і воля Марії. Її покора і безмежна відданість Богу була умовою того, що могла прийняти спасіння.

Бог хоче, дорогі браття і сестри, щоб і ми прийняли спасу. Це ми здатні зробити лише за таких умов, як Марія, через покору і безмежну відданість Богу. Покірність є і школою пізнання правди, справжньої вартості життя і духовної радості. Підтвердження правдивості цих слів видимо і на притчі Марії з Єлісаветою, коли негайно по благовіщенні Марія йшла відвідати свою близьку Єлісавету, щоб поділитися з нею своєю великою і неочікуваною радістю.

Єлісавета в той час чекала дитину, з якої виріс св. Іоанн Хреститель. «Коли ж Єлісавета зачула Маріїн привіт, затріпотала дитина в утробі її. І Єлісавета наповнилася Духом Святим, і скрикнула голосом гучним, та й прорекла: «Благословенна Ти між жонами, і благословенний Плід утроби твоєї! І звідки мені це, що до мене прийшла мати мого Господа? Бо як

тільки в вухах моїх голос привіту твого забринів, — від радощів затріпотала дитина в утробі моїй. Блаженна ж та, що повірила, бо сповниться пророчене їй від Господа!» (Лук. 1, 41—45). В Єлісаветиних словах теж видимо безмежну слухняність щодо Бога і глибоку покору не лише перед Богом, але і майбутньою матір'ю Сина Божого — Богородицею. Тому Єлісавета скромно відповідала: «І звідки мені це, що до мене прийшла мати мого Господа?» (Лук. 1, 43). Пресвята Діва Марія, що стала дружиною Бога в своїй утробі — троном Божим, переживаючи свою глибоку відданість і службу Богу, не дякує Єлісаветі за прояв пошани, але з глибини душі поетичними словами промовляє: «Величає душа моя Господа». Цим самим вона прославляє Бога, від Якого здобула велику благодать. Маріїн ідеал і смисл життя спочиває в прославлянні Бога. Величанням Бога Марія досягає велику духовну радість. Тому славословіння кінчає словами: «І радіє мій дух у Бозі, Спасі моїм» (Лук. 1, 47). Тим самим Марія визнає радість не лише з того, що станеться Матір'ю Месії, але і з того, що Месія спасе її.

Духовна радість Маріїних слів не так в їх поетичній формі, що така характерна для вираження глибоких почуттів людини, як в описі основи смислу людського життя, який полягає в величанні Бога: Діва Марія, покірно прославляючи Бога, здобула у Нього благодать. Тому з радістю каже, що Бог «зглянувся на покору Своєї раби, бо ось від часу цього всі роди мене за блаженну будуть вважати, бо велике вчинив мені Потужний! Його ж Імення святе, і благодать Його з роду в рід на тих, хто боїться Його» (Лук. 1, 48—50). Марія радується, що Бог благословив її і признав добрим її спосіб життя. Вона відчуває, що дорога, по якій вона йде, в Божих очах правильна. Тому пророчо передвіщає, що своєю скромністю стала прикладом для всіх, які чекають спасіння.

Марія не служить для нас лише простим прикладом для морального повчання, але є і оживляючим прикладом, який нас, віруючих, не лише вчить, але через благодать Божу і укріпляє при виконуванні Божого Завіту. Причиною Маріїної радості не є те, що буде благословенна, але те, що люди, величаючи Марію, дійдуть до джерела благословення — до Бога. Тому Православна Церква у своїх молитвах до святих видить в них власне прославляння Бога, Який своєю благодаттю прославив святого.

Правильність такого розуміння Маріїних слів підтверджують дальші її слова: «бо велике вчинив мені Потужний» (Лук. 1, 49). Марія зовсім признає, що її велич не є результатом особистих заслуг, але благодаті Всемогутнього, Який помітив її покору. Марія, усвідомлюючи своє моральне становище, не може не величати Бога, а тому каже: «і милість Його з роду в рід на тих, хто боїться Його» (Лук. 1, 50). Тут Марія ім'я Боже називає святим ,бо воно в її душі відбивається в найвищих якостях. Через ці якості Марія спізнає в основному непізнаного Бога. Непізнаний Бог з'являється і відкривається їй своєю благодаттю. Тому каже: «хто боїться Його». Тому і мудрий Соломон говорить: «Страх Господній — початок премудрості»

(Прип. 1, 7). Під страхом ми не сміємо розуміти рабське відношення людини до Бога, але як основну умову з боку людини у здійсненні Божого діла спасіння. Божа благодать дається тим, що відчувають до Нього страх, бо лише ті розуміють Його волю любові. Всі, які бояться Бога, досягнуть в Нього благодать, а через свою покору прийдуть від слави до слави (2 Кор. 3, 18).

Пророкування Марії про те, що буде благословенна, сповнилося і сповнюється в мільйонів християн. Віруючі величають її, що через неї з'явився в тілі Бог і спас їх (1 Тим. 3, 16). Маріїне пророкування про те, що буде благословенна, для нас є закликом величати її. Це не тому так, що вона цього сама вимагає від нас, але тому, що вшановуванням її дякуємо Богу і прославляємо Його за Його непринизливе приниження, посередництвом якого прийшло до нас спасіння.

На противагу людей покірних Марія дає гордих. «Він показує міць Свого рамена, розпорошує тих, хто пишається думкою серця свого" (Лук. 1, 51). Тут Марія пророчо передбачає перемогу покірливих над гордими. Тому про перемогу вона говорить в минулому часі. Ця перемога буде виконана Спасителем і проявиться не лише в силі Божого рамена, але й усвідомленням гордими свого убозтва і життєвої помилки. Перемога Бога над гордими Марія описує такими словами: «Він могутніх скидає з престолів, підіймає покірливих, удовольняє голодних добром, а багатих пускає ні з чим» (Лук. 1, 52—53).

На перший погляд нам здається, що тут Марія говорить про світських владарів — сильних світу цього і про бідні пригнічувані маси. Ця думка доти правильна, доки «могутні» є гордими, а пригнічені покірні. І Спаситель Ісус Христос говорить про це, що «Верблюдові легше пройти через голчине вушко, ніж багатому в Боже Царство ввійти» (Мат. 19, 24). Але причина засудження багатих полягає не в багатстві, але в тому, що багатий більше любить багатство, як Бога і свого ближнього. При тому багатство могутніх звичайно здобувається несправедливим нагороджуванням робітників за їх працю, в результаті чого вони стають бідними. Могутні на престолах це видять і усвідомлюють собі це, але через свій егоцентризм і снобізм все залишаються на старому способі життя, хоч справедливий розподіл багатства міг би наситити голодних, а голих одягти. Бог, Який при створенні дав людині землю для владарювання над нею, візьме міць і багатство від гордих і дасть їх покірним і приниженим. До якої міри в Маріїних словах до протиставлення поставлені не багатство і бідність, але міцні і покірні, — то така дійсність нас приводить до заключення, що тут треба розуміти передусім грішних і справедливих. Тому слова Марії не стосуються лише політичної і соціальної галузі, але всієї глибини морального життя кожної людини і її відносин до Бога і ближнього.

Хоч перемога покірних не буде досягнена їх силою, але міццю Бога — «раменом Господнім», і покірні, і принижені в цій боротьбі відіграють свою

роль. Є настроєм в руках Божих. Мають свідчити світу про світло і правду. Своїм життям мають бути «сіллю землі» і «світлом світу» (Мат. 5, 12—13). Властивість «солі» і «світла» покірних не є їх заслугою, але благодаттю Божою, яка проявляється на них і примирює їх із Богом.

Дорогі браття і сестри! Даймо простір у своєму серці прояву Божої благодаті, щоб ми могли жити в Бозі і вносити в світ правду і світло життя. Адже чому Пресвята Діва Марія своїми молитвами приносить в наші

серця спасіння, яке зробив її Син і Бог наш Ісус Христос? Бо з любов'ю і покорою служить Богу і нам. «Я ж Господня раба: нехай буде мені згідно з словом твоїм», — говорить Марія, коли треба служити нашому спасінню. Чому це вона сказала? Бо була покірна і покірні люди сповнені духовної мудрості й елану робити добро для Бога і ближнього. Діва Марія знала, що Бог веде людство до спасіння, тому послужила Богу реалізувати спасіння. Спасіння виконане, але треба зробити все для того, щоб ми його прийняли. Тому ми не сміємо лише про це знати і вірити в це, але і маємо віддатися Божому Прозрінню, щоб ми разом з Христом і Духом Святим стали співтворцями Божого діла спасіння і тим самим і спадкоємцями Царства Божого.

Доц. Мілан ГЕРКА.

СВ. ІННОКЕНТІЙ, АРХІЄПИСКОП ХЕРСОНСЬКИЙ І ТАВРІЙСЬКИЙ:

Слово після причащання св. Таїн

Куди пішли апостоли по Тайній Вечері? Пішли Вони із своїм Учителем і Господом, пішли у Гефсиманію бдіти і молитися, терпіти і сподіватися. А куди пішов Юда? Він сам пішов за неприятелями Ісуса, до первосвящеників і слугів захопити і розп'яти свого Вчителя і Господа. Від одного і того самого Божественного стола — а які відмінні плоди!.. Від одного і того самого святого місця — а які дві протилежні дороги!..

Куди привела дорога апостолів? Спочатку у Гефсиманію і на Голгофу, потім на Оливну гору, у верхній Сіон, а потім — на небеса... А дорога Юди? Наперед привела його дорога до первосвященика Кайяфи, потім його, нещасного, на момент привела у храм, а потім на дерево падіння, а від нього — до пекла!.. Яка відмінна доля тих, які першими приймали Тіло і Кров Христа! Де треба глядати причину такої страшної різниці? В добрій і поганій волі. Добра воля привела апостолів на небеса, в той час як воля Юди привела до пекла. І Петро падав, але вставав; це саме могло бути і з Юдою, якби він покаявся і приніс результат, гідний покаяння.

А сьогодні хтось іде дорогою апостолів? Так, іде, але той, хто, причастившись Тілом і Кров'ю Христа, вважається посередництвом нього нерозлучним і назавжди возз'єднаним з Христом, а тому йде за Ним всюди, куди лише йде Він — на Табор або в Гефсиманію; отже, за Ним іде той, хто цілим своїм єством намагається бути подібним до Нього у всьому, думати так, як Він думав, говорити так, як Він говорив, жити і померти так, як жив і завершив своє наземне життя наш Господь!

А чи хтось сьогодні іде дорогою Юди? Іде — той, хто, причастившись Тілом і Кров'ю в Євхаристії, приймає їх як звичайний хліб і вино і не вважає себе через них чимось зобов'язаний своєму Спасител:; хто у храмі віддає певну честь святині, але коли йде мова про гріх і зраду завіту, то подібно до Юди, готовий ставити питання: «Чи не я то, Учителю?» (Мат. 26, 25), а поза храмом явно кланяється світу і його фетишизму, ганебно зраджуючи віру, завіт і свідомість.

Такою є і нині дорога апостолів і дорога Юди!

Перед вами є обидві дороги, а одну з них ви безумовно мусите вибрати! «Хто не зо Мною, той проти Мене», — говорив сам Господь (Мат. 12, 30). Отже, з ким ідете ви? З ким — не тут і тепер в храмі, але там, де вам перестріне дорогу спокуса, де, може, треба буде прийняти або незаконну честь і багатство, або за правду боротись і йти дорогою мук?.. Ви вже вибрали собі, що треба, кожен з вас вже собі сказав: «Не поцілую тебе, як Юда!» Тож, дивіться і не давайте такий диявольський поцілунок! В протилежному разі ваші уста і ваше серце в той час буде палити вогонь пекла! Кожен з вас завіщав сповідувати віру в Господа, як це зробив розумний розбійник: отже, дивіться і віруйте! А нагоди для цього не буде мало, бо світ і тепер є той же самий, яким був і колись. «Весь світ лежить у злі» (1 Іоанн 5, 19) і до зла приборкує усіх. Тому ви мужньо виступіть супроти цього зла в самому собі і в інших! Ви не смієте вертатися до попереднього свого грішного життя! Якби усміхнулося щастя на розумного розбійника, щоб той міг злізти із хреста, то він безсумнівно решту свого життя присвятив би Господу Богу і стався би одним із Його пристрасних учеників. Тому і ми весь свій час нашого життя присвятім Йому, Господеві, щоб в часі смерті ми могли почути від Нього: «Ти будеш зо Мною сьогодні в раї» (Лук. 23, 43). Амінь.

Підготував: прот. П. Корманик.

Неділя Хрестопоклонна

«Коли хоче хто йти вслід за Мною, хай зречеться самого себе, і хай візьме свого хреста та й за Мною йде» (Марк. 8, 34).

Св. Хрест — це слово, яке много говорить християнину. Хрест — це джерело благодаті Божої, він — велика духовна сила, джерело незлічимого добра, захисник людини, крикраса Церкви Христової... Не завжди так говорилося про хрест. Не завжди хрест мав таке переконливе значення. Чим був хрест, доки не розп'яли на ньому Христа? За Старим Завітом, на хрест вішали розбійників і злодіїв. Хрест був засобом строгого виховання. Хрест був великим нещастям для старозавітньої людини, а тому люди боялися його.

І лише з того часу, коли на ньому був розп'ятий Христос, коли на ньому терпів і прийняв смерть, то хрест здобув зовсім інше значення. Тим, що на хресті була проллята кров Христа, якою були змиті гріхи всіх людей, між ними і кожного з нас, було посвячене чесне древо хреста.

Господь наш Ісус Христос хрестом показав нам дорогу у Царство Боже. Він дарував людині те, що втратив Адам з Євою — вернув людині Образ Божий. Щоб ми зберегли в собі Образ Божий і здобули Царство Боже, заповідає нам Христос, то ми мусимо взяти на себе свій хрест і йти Його дорогою шляхом любові Бога і ближнього.

Хрест Христа як засіб викуплення світу вже від самого початку заснування Церкви стався Її символом і ознакою перемоги. Перемоги добра над злом, перемоги над дияволом, бо тим, що Христос помер на хресті і на третій день сам Воскрес — переміг над злом, над дияволом і дарував людині життя вічне.

На третю неділю Великого посту Православна Церква виносить св. Хрест всередину храму, щоб ми вклонилися йому. Великий пост, який встановлений за зразком самого Ісуса Христа, Який також постив по Богоявленії в пустині сорок днів, щоб так підготуватися на велике діло, яке хоче зробити через любов до людини, тобто привести людину до спаси. Пост вимагає від нас особисте старання про свою безсмертну душу, щирі молитви, безперервну боротьбу з гріхом і духовне удосконалення. Пост закликає нас обмежуватися в їжі, від поганих думок, слів, а також веде нас до щирого покаяння і духовного зновувідродження. Не легко дотримувати такий пост, який нам доручає дотримувати свята Православна Церква. Тому і Церква виходить нам назустріч. Виносить св. Хрест посеред храму тому, щоб ми, дивлячись на нього і кланяючись йому, здобували духовну силу до дальших днів Великого посту і до дальших днів боротьби з гріхом.

Св. Євангеліє, яке читаємо на Хрестопоклонну неділю, наводить такі слова Ісуса Христа: «Коли хоче хто йти вслід за Мною, хай зречеться самого себе, і хай візьме свого хреста та й за Мною йде» (Марк. 8, 34). Хрест Христа — це не було лише тяжке дерево, яке ніс Христос на Голгофу. Св. Хрест Христа — це також хрест покори, мук і смерті за людське покоління. Ніхто з нас не переніс би той хрест, який ніс Христос, ніхто з людей не може повторити велике діло спаси Христа. Кожен з нас, правда, може нести подібний хрест, який ніс Христос, тобто наш власний. І цей наш хрест є хрестом ціложиттєвої боротьби з гріхом, пристрастями і поганими думками. Якщо ми не доведемо цю ціложиттєву боротьбу аж до кінця, то наш неприятель переможе над нами і перед нами не будуть відкриті двері Царства Світла, Чистоти, Любові і Духовної краси й миру. Життєвий хрест кожного з нас — це ті хвороби, муки і пристрасті, які ми мусимо терпеливо переносити під час дозрівання для Царства Божого. І наш особистий хрест є тяжкий, але він не над нашими силами і здібностями.

Перед тим як взяти на себе свій хрест, ми маємо заперечити самі себе, це означає, щоб ми не жили лиш для себе, але щоб ми жили і для інших людей і спільно всі йшли дорогою нашого спасіння.

Ісус Христос так само не прийшов для того, щоб Йому служили, але щоб Він служив нам: «Так само й Син Людський прийшов не на те, щоб служили Йому, а щоб послужити, і душу Свою дати на викуп за багатьох» (Мат. 20, 28). Нести наш хрест означає йти дорогою Христа, тобто дорогою віри і сповнення Завіту, шляхом, який нам в нинішній час показує Св. Євангеліє. Це означає любити Христа, жити за Його зразком, жити для Царства Божого. Св. апостол Павло нам нагадує такі слова: «Нехай у вас будуть ті самі думки, що й у Христі Ісусі» (Фил. 2, 5). Ісус Христос для нас є «Дорога, Правда і Життя» (Іоанн). Він є Світлом на дорозі нашого самозаперечення і несення нашого хреста. Він — Дорога, по якій ішов Сам, по якій йшли святі і по якій зобов'язані йти і ми, якщо хочемо стати учасниками Царства Божого.

Тому вклонімся в цю Хрестопоклонну неділю Св. Хресту Христа, щоб помагав нам нести наш власний хрест. «Кресту Твоєму покланяємся, Владико, і святоє Воскресеніє Твоє поєм і славим».

Петро ГУМЕНИК,
священик.

„Покаяния отверзи ми двери, Жизнодавче . . .”

«Покайтеся, ибо приблизилось Царствие Небесное» (Мат. 4, 17).

Всемогущество и Милосердие Божие есть неисчерпаемый источник благодати и милости Божией к падшему роду человеческому. Господь устами св. пророка Иезекииля говорит: «Бог вечною любовью возлюбил нас» (33) и не оставил погибающего человека в грехе. Пришло время, о котором знало только Божие Провидение и на земле вочеловечился, принял на Себя человеческое тело и душу сам Сын Божий — Спаситель наш Иисус Христос. Он пришел спасти род людской от власти греха и вечной смерти, открыть закрытые двери Царства Божия, но не на земле, — ибо Он сказал: «Царство Мое несть от мира сего». Он открыл двери Царства Небесного, чтобы в эти двери входили все, кто с верою и преданностью воле Божией, в глубине сердца своего потрудится для спасения души своей. Спаситель пришел на землю, чтобы просветить свет Своим Божественным учением — расширить и утвердить в душах верующих Царство благодати и любви, которые являются в душе человека сокровенно и внутренно (Лука 17, 10), чтобы через них привести всех верующих в Царство Небесное (Мат. 25, 46). Им совершена Жертва Крестная за грехи всего человечества, Им принесена, явилася и живет в Церкви и благодать Духа Святого. Все нам дано для нашего спасения: Слово Божие, Богослужение, св. таинства, храмы, пастыри духовные и действительно Царство Божие приблизилось к нам.

Слово Божие говорит: «Многими скорбями надлежит нам войти в Царство Божие» (Деян. 14, 22 и 2 Сол. 4, 5). Царство Божие нуждается в тех, кто исполняет все Заповеди Божии, как это делали и апостолы. Когда Господь послал своих учеников на проповедь, возвратились с радостью, говоря: Господи, и бесы повинуются нам о Имени Твоем, а Христос им сказал: однако же, не радуйтесь тому, что духи повинуются вам, но радуйтесь тому, что имена ваши написаны на Небесех (см. Лука 10, 17). Существует много внешних и внутренних препятствий к тому, чтобы решительно и безвозвратно расстаться с греховным прошлым, твердо и непоколебимо стать на пути, ведущем в Царствие Божие. Не все христиане могут превозмогать напор этих препятствий. В гордости и сомнении прежде всего находятся препятствия морально-духовному усовершенствованию. Какая сила воли, какое твердое стремление и усилие нужны для того, чтобы снискать спасение души — Милость Божию. Многие приходят в восторг пред светом и славою Небесного Царствия, но удерживаются силою греха и находятся вдали от него. «Приближаются ко Мне люди устами и чтут Меня языком, сердце их же далеко остоит от Меня» (Мат. 15, 7).

«Покаяния отверзи ми двери, Жизнодавче, утреннюет бо дух мой ко храму святому». Истинное покаяние, как средство для приготовления к Небесному Царствию, составляло и составляет необходимую потребность православного человека. Покаяние — лекарство на грехи, упование на Бога, надежда на спасение. Оно открывает рай и вводит в Царство Небесное (Иоанн Златоуст). Господь Бог через св. пророка Исаию говорит: «Измыйтеся и чисти будете, отымете лукавства от душ ваших, пред очима Моима, научитеся добре робити» (1, 16—18). Для чистоты тела необходимо омовение его водою. Несомненно, важнее очищение души от грехов через покаяние, соединенное иногда со слезами (Мат. 26, 75).

Спаситель наш Иисус Христос призывает нас к покаянию — исправлению духовной жизни, обновлению, возрождению духа через истинное покаяние, расскаяние и исповедание грехов. К такому подвигу — возрождению духовному необходимо иметь твердую веру в Милосердие Божие и в благодатное благодеяние Спасителя нашего, — нужно иметь горячую любовь к Господу Богу и ближнему своему и надежду на сыновство и наследие блаженства в Небесной Отчизне. Призыв Спасителя нашего мы должны бы принять к сердцу и искренно и молитвенно просить Божие Милосердие укрепить нас благодатию своею в нашем покаянии и борьбе со страстьями нашими и живущим в нас грехом.

Св. Иоанн Евангелист говорит: «Если говорим, что греха не имеем, обманываем себя, и гостины нет в нас; если исповедуем грехи, то Бог будучи праведен, простит нам грехи наши и очистит нас от всякой неправды . . .» (1 Иоанн 1, 8—9). Власть дана Спасителю нашему Отцем Небесным отпущать людские грехи посредством священников в Церкви (Мат. 18, 18). Эта власть дана Сыну в имени Искупительной Жертвы, которую принес на Голгофе за грехи падшего человечества. Господь говорит нам очищать бессмертную нашу душу покаянием и с благословением вкушать ту небесную Божественную, нетленную пищу, которую подает нам в Святой Чаше Своей, чтобы соединиться с Господом и принимать в себя залог вечной жизни. «Если не будете есть Плоти Сына Человеческого и пить Кровь Его, то не будете иметь в себе жизни вечной . . .» (Иоанн 6, 53).

Вечное блаженство и Царство Небесное есть награда, которую необходимо снискать нам трудом и подвигами, Богоугодной жизнью и молитвою. Эту награду дарует Отец Небесный тем добрым верным Своим, которые не скрыли талант — благодати и Милости Божией, но искренно исполняют Заповеди и волю Божию. Спасительное и полезно покаяние, ибо без него не можем войти в Царствие Небесное.

Прот. Василий Мандзюк.

Екуменічний храм християнського возвеличення Бога

Ані один храм в християнському світі не мав і не буде мати таку історію, як найбільша Святиня цілого християнства — храм св. Гробу (прозваний також і храмом Воскресенія Христового) в Єрусалимі. В ньому знаходиться Голгофа, де на хресті терпів Богочеловік — Ісус Христос за наші гріхи, і Св. Гріб, де три дні спочивало Його Пречисте Тіло.

В часі Ісуса Христа Голгофа і недалекий сад Йосифа з Ариматії з гробом знаходились за міським муром Єрусалима на кам'яному верху в передмісті Гареб — Долина мертвих. В цьому передмісті багаті жителі Єрусалима купували землю для похоронення своєї сім'ї, де витесували гроби-печери в скали, за жидівським звичаєм. Такий гріб підготував і Йосиф з Ариматії (порівняй: Іоанн 19,20 і 31 та Євр. 13, 12).

Ученики і послідовники Ісуса Христа хотіли зберегти Пречисте Тіло Його, щоб не залишалось на хресті, як це бувало у подібних випадках під час розпинання, коли тіло ставало споживою для диких псів і птахів. А тому, що наближалося свято жидівської пасхи, Йосиф з Ариматії, як член жидівського синедріону, ішов до Пілата, щоб одержати дозвіл похоронити Тіло Господнє. Тіло було знято з хреста і на плоскому камені під Голгофою було помазане пахучими оліями, які приніс Нікодим, як ведеться за жидівським звичаєм, і оповите до чистого полотна — плащенниці. Так було вкладене в новий гріб в саду Йосифа з Ариматії.

У зв'язку з жидівською пасхальною суботою жиди дали зняти тіла розбійників з хрестів і всі три хрести, як засіб принижуючої розправи, були вкинені до бувшого водоймища, що знаходилось у східній частині під Голгофою.

По вознесенії Господа нашого Ісуса Христа Його ученики і віруючі в Господа, євреї, охороняли і прикрашали Св. Місця — мук і триденного спочинку Пречистого Тіла свого Учителя.

Під час царя Ірода Агріпа I (41—44) місто Єрусалим почали поширювати і будувати міський охоронний мур. Таким чином Св. Місця опинилися всередині міста, і вже не похоронялося на бувшому передмісті Гареб.

Єрусалим після придушення жидівського повстання проти римського владарювання в 70 р. був зайнятий військом імператора Веспасіана і його сина Тита. Єрусалимський жидівський храм було зруйновано. Християни, які цю війну переждали в містечку Пелла (за річкою Йордан), повернулися в Єрусалим і відновили вшанування Св. Місць. Після повстання жидів під керівництвом фальшивого месії Бар Кохби в 135 р., Єрусалим було повністю зруйновано. А коли імператор Адріан хотів побудувати місто в римському стилі, вшанування Св. Місць було таке велике, що він вирішив засипати заглибину між Голгофою і садом Йосифа з Ариматії і на тому місці дав побудувати язический храм богині Афродіті. Таким чином Св. Місця залишились збереженими під язическим храмом ще дві сторіччя до остаточної

перемоги християнства в Римській імперії. Однак і наперекір такому розвитку подій, Св. Місця і далі вшановувались віруючими.

Православний римський імператор Костянтин Великий повідомив єрусалимського патріарха Макарія, що хоче побудувати храм, який би покрив Найсвятіше Місце на світі. І тому в 326 р. на приказ імператора було приступлено до будівництва великого кафедрального храму. Язическій храм було зруйновано, а матеріал було відвезено геть. Цариця св. Олена, мати імператора Костянтина, керувала працями по очищенню Св. Місць і по

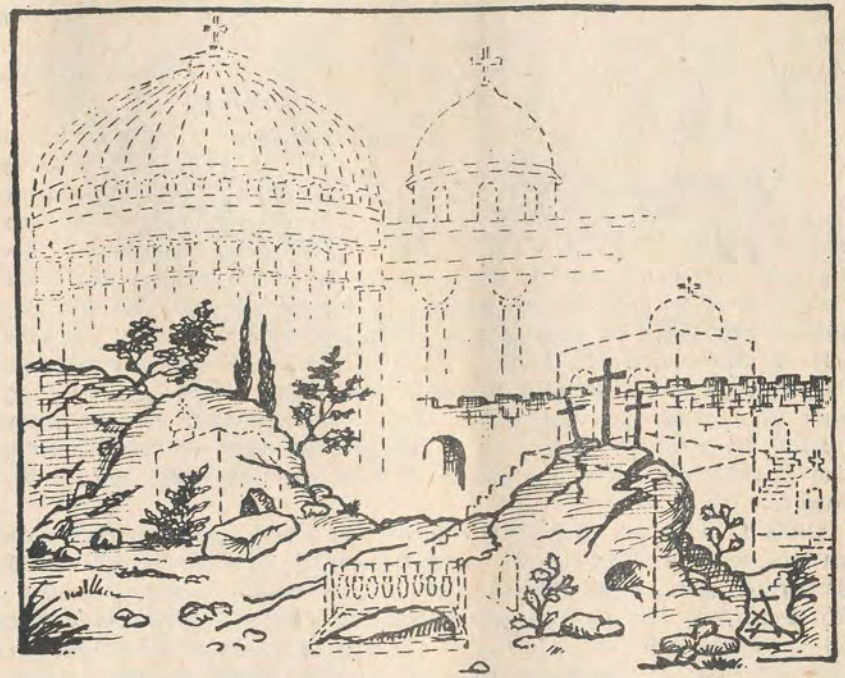

Приблизне накреслення Голгофи і Св. Гробу

Справа знаходиться Голгофа з трьома хрестами, а поруч неї яма — водоймище, в яке було кинено хрести; всередині є плоский камінь помазання Пречистого Тіла Ісуса Христа, над яким тепер висять вічні світла і який вкритий мармуром; вліво знаходиться сад Йосифа з Ариматії із Св. Гробом, а поруч камінь, який було відвалено від входу. За Голгофою видно міський мур з брамою. Пунктиром позначено сучасні будівлі над Св. Місцями, як каплиця на Голгофі, каплиця Св. Гробу, а над нею храм Анастасіс (Воскресенія Христового) та ін.

будівництву храму. В бувшому водоймищі було знайдено Св. Хрест. Скала Св. Гробу була отесана до напівкруглої форми, а над тим було побудовано храм — ротунду Анастасіс (Воскресенія Христового). Голгофська скала була витесана до кубічної форми й огороджена колонадою і аркадами. Таким чином становила особливу каплицю просто неба.

Бувше водоймище було поширено і побудовано підземельний храм на честь св. Олени, з якого з правої сторони є вхід на місце, де було знайдено Св. Хрест. Над храмом св. Олени і місцем знайдення Св. Хреста було побудовано великий п'ятикорпусний кафедральний храм Мартиріон (Свідок), з якого вели широкі сходи до храму св. Олени. Будівлі, які були зведені над Св. Місцями, були між собою з'єднані колонами і мурами (див. фундамент Костянтинової будівлі храму Св. Гробу). Так виникла монументальна будівля, гідна честі Св. Місця і всього християнства.

Цей прекрасний храм у своїй першопочатковій красі і багатстві існував до 614 року. В той рік персидський цар Хозрой напав на Єрусалим і розграбував і підпалив храм. Св. Хрест і много полонених, між ними і єрусалимського патріарха Захарія, відвів у Персію. Ігумен монастиря св. Феодора біля Віфлеєма св. Модест почав знову відбудовувати зруйнований храм. Будував його на попередніх фундаментах, але через нестачу фінансових засобів йому не вдалось його відновити в попередній красі. Він був вимушений побудувати ще один храм на честь Пресвятої Богородиці над каменем, де було помазане Пречисте Тіло Ісуса Христа. Новозбудований храм Мартиріон почав називатися Костянтиновим кафедральним храмом і служив як патріархальна кафедрала. Таким чином виникли чотири окремі храми. Імператор Геракліус своїм переможним походом проти персидів здобув назад Св. Хрест ,а 3 травня 628 року урочисто приніс його в Єрусалим.

Після 12 років від висвячення відновленого храму для Палестини починається новий період в історії — захоплення Св. Землі ісламом. Омар ібн ел-Каттаб, другий каліф Мекки, в 638 році із своїм супроводом прибув у Єрусалим, щоб там прийняти капітуляцію міста. Каліф із пошаною ставився до Св. Місць, але його наступники робили все навпаки. Велике нещастя спіткало храм. 24 травня 969 року місто захопив каліф Ібн Мой, у храм-ротунду Анастасіс було вкинено вогонь, в якому згорів єрусалимський патріарх, провалився також купол храму. Лише в 984 році цей храм вдалося скромно відремонтувати. 18 жовтня 1009 року єгипедський каліф Гаким Біамріллаг не лише підпалив храм, але і зруйнував його стіни. Через те, що при руйнуванні храму матеріал не відвозився, тому і це нещастя скоро закінчилося. Імператор Костянтин Мономах після домовленості з наступником каліфа Гакима в 1048 році починає будувати новий храм Св. Гробу. В храмі-ротунді Анастасіс було розпочато будівництво східної частини апсиди для олтарю, і таким чином Анастасіс стає головним храмом, оскільки велика Костянтинова кафедрала — Мартиріон залишається в розвалинах. Відновлено також і храм Пресвятої Богородиці, каплицю на Голгофі і храм св. Олени.

(Далі буде) *Прот. Михайло Дандар.*

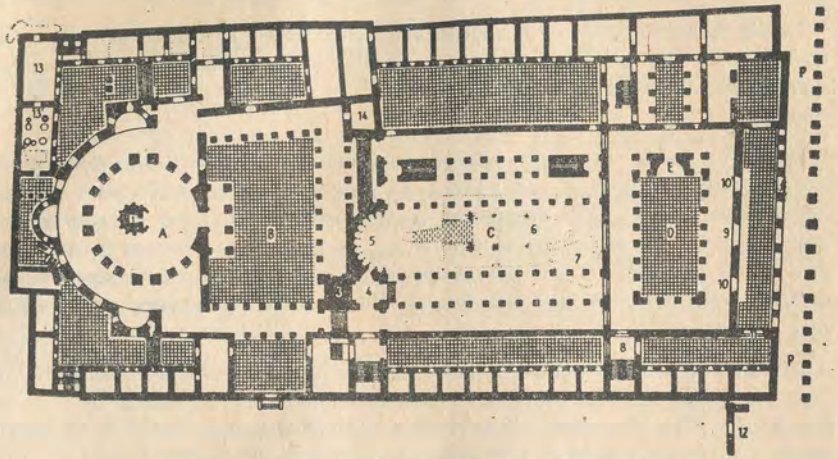

Фундамент Костянтинової будівлі храму Св. Гробу (за розкопками 1968 року)

A — храм Анастасіс (Воскресенія Христова)
B — внутрішній атріум
C — храм Мартиріон (Свідок)
D — зовнішній атріум
E — екседра
P— пропилеум
]]] — внутрішні двори
1 — Св. Гріб
2 — старі рештки гробів
3 — Голгофа
4 — місце за хрестом
5 — олтарна апсида храму Мартиріон
6 — підземельний храм св. Олени
7 — місце знайдення Св. Хреста
8 — реліквіар
9 — головний портал (вход)
10 — побічний портал
11 — поріг дверей
12 — підлога римської брами
13 — господарські приміщення
14 — місце ув'язнення Ісуса Христа

Книга книг — Біблія

(ДО МІСЯЦЯ КНИГИ)

Третій місяць в році — березень вже традиційно присвячений книзі. Напевно, не з тієї причини, що лише в цьому місяці людина зустрічається з книгою, але тому, щоб оцінити і пізнати її безмежне значення для життя людини.

Книга від свого початку сталася найвірнішим другом і супутником людини. Можна б сказати, що до тісного контакту з нею дістаємось вже від свого народження. Ні в сучасному модерному світі без неї не можна собі уявити життя. Ні телевізія, ні грамофон, ні магнітофон нічим не позначились на її значенні. З неї ми довідуємось про різноманітні відомості, але служить вона нам і в часі відпочинку. Книга формує людину, вчить пізнавати, але вчить і жити.

З-поміж безмежної кількості книг різного жанру і різного послання для нас, християн, найвизначнішою і найціннішою є єдина книга, або як ми називаємо її книгою книг — св. Біблія. Про її значення писав один жидівський священик, який жив 200 років перед пожаром другого храму в період найбільшої слави Птолемайця Філадельфа в Єрусалимі і який називався Йошуа бен Шіраз бен Еліезер у своїй збірці премудрості «МЕШАЛІМ» такі думки: «Це все є якраз книга Завіту, заключена з Богом Всевишнім... І мудрість з неї яскравіла, як води Пісону, коли він великий, і як води Тігру, коли кипить навесні. І розумність з неї витікала, як Євфрат, коли могутній, і як Йордан під час жнив. З неї ж виринула моральність, як світло і як води Нілу восени. Ніколи не було такого, хто вивчив би її цілу і не буде ніколи нікого, хто б її дослідив. Бо думки її багатші, як моря, а її слово глибше, як пропасті»[1].

Так оцінив св. Біблію жидівський священик. Але для нас вона ще цінніша, бо поповнена вона книгами Нового Завіту — вченням Спасителя нашого Ісуса Христа і Його апостолів. Ця книга, як говорить блаженний Августин, є «світлом, поставленим Господом посеред пітьми»[2]. Тому не лише в цьому місяці, але і повсякчас берім її в руки. Берім її щодня і вчімся з неї мудрості і моральності. Вчімся жити таким життям, яким вчив жити нас сам Син Божий. Йдім за Світлом, яке нам освітлює нашу життєву дорогу, щоб ми не впали у пропасть вічного прокляття.

Прот. Л. Федор.

---

[1]Генріх Гейне, Історія релігії і філософії в Німеччині.

[2]Д-р Й. Мерел, Вступ до читання Нового Завіту, Прага, 1952.

Із центра

Канцеляр Митрополитної Ради Православної Церкви в Чехословаччині митр. прот. доц. д-р Ярослав Шуварський 8 грудня 1980 р. виїхав на дружню зустріч до сестерської Православної Церкви в Москву. Від імені нашої Церкви і згідно з своєю функцією канцеляра, який відповідальний за внутрішні і закордонні справи Православної Церкви в Чехословаччині, обговорювались питання, які возз'єднують обидві церкви на ділянці міжправославних відносин, в галузі миролюбної і екуменічної праці.

Отца канцеляра прийняв голова закордонного відділу Руської Православної Церкви Високопреосвященніший владика Ювеналій, Митрополит Крутицький і Коломенський, за присутності його заступника Преосвященнішого владики Йова, єпископа Зарайського. Зустріч проходила в сердечній і трудовій атмосфері й було обговорено питання взаємоспівпраці між обидвома церквами.

Визначним і дуже щирим був прийом у Святійшого Патріарха Московського і всея Русі Пімена за присутності Високопреосвященнішого митрополита Ювеналія. Патріарх Пімен на заключення зустрічі виразив сподівання, що відносини обидвох церков будуть розвиватись і поглиблюватись і завірив нашу Церкву у братерській підтримці і допомозі.

Не менш дружньо отца канцеляра прийняв Високопреосвященніший владика Алексій, митрополит Таллінський і Естонський, голова відділу у справах зовнішніх зносин і голова студійного відділу Руської Православної Церкви. Метою прийому був обмін досвідом в питаннях організаційно-адміністративних і виховних. Владика митрополит Ювеналій на честь канцеляра Митрополитної Ради Православної Церкви в Чехословаччині Ярослава Шуварського в Новодєвічому монастирі влаштував урочистий обід, на якому були також присутні пан В. В. Фіцев, заступник глави Комітету у справах церковних при Раді міністрів СРСР, далі, заступники владики митрополита Ювеналія, — владика Хрисостом, єпископ Курський і Білгородський, і владика Йов, далі, архімандрит Володимир Ікім, настоятель духовного осередку Руської Православної Церкві в ЧССР, який супроводив отца Ярослава протягом його перебування в СРСР, і архімандрит Йосиф Постоутов, завідуючий аспірантурою Московської духовної академії.

На протязі відвідин отца канцеляра Руської Православної Церкви відбулась зустріч в Комітеті у церковних справах при Раді Міністрів СРСР із заступником голови Комітету паном В. В. Фіцевим.

У супроводі архімандрита Володимира отец Ярослав відвідав Загорськ, де в Троїце-Сергієвій Лаврі вклонився мощам св. Сергія, захисника Православ'я.

В рамках піднесення авторитету Православної Церкви в Чехословаччині і поглиблення Кирило-Мефодіївської і Гораздової традиції, продовжувачем яких є наша Церква, офіціальний і дружній візит нашого отца кацеляра в Радянському Союзі був успішним.

Життя і вчення Ісуса Христа

Вірники Румунської Православної Церкви мають можливість поглиблювати свою віру й збагачувати свою любов до Ісуса Христа і за допомогою книг, написаних авторами, які добре знають твори св. отців і церковну традицію. Таким чином створилася і оригінальна румунська література про життя Ісуса. Скоріше декотрі книги перекладались з інших мов, але виникли і домашні праці цього типу.

З книг, які перекладалися, треба згадати найкращу «Життя Ісуса» автора Г. Папіні, яка вийшла в Бухаресті в 1942 р. Далі, це була книга з подібною назвою, яку написав француз Франсуа Море. В перекладі книжка вийшла в Будапешті в 1939 році. В перекладі вийшла і така книга, якою є «Життя Ісуса» автора Ренана, що не написана в православному дусі, але на основі того, що ця книга говорить про життя Ісуса, то автор нарешті говорить: «В Ньому було зосереджене все добро і вся велич, що є в людях».

Серед румунських авторів нам би хотілося згадати книгу письменника Стерія Діаманді, видану в трьох томах у Бухаресті. Хоч він і не був теологом і допустився й декотрих неправильних поглядів на окремі питання, все ж таки і ця книга проявила велич особи Ісуса Христа і многим послужила імпульсом для замислення над життям і вченням Ісуса Христа.

В 1943 р. у Бухаресті вийшла дальша, автором якої був теолог і священик Емануїл Копацеану. Ця книга поступово удосконалювалась і найновіше після багатого письменницького досвіду її автора була видана у видавництві Банатської митрополії в 1977 році під назвою «Життя і вчення Спасителя Ісуса Христа». Книга має передмову Високопреосвященнішого д-ра Ніколае Корнеану, Банатського митрополита, який вказує на актуальність цієї книги. Книга розподілена до трьох частин. Перша частина починається цитатою: «І Слово стало тілом» і має 43 коротких частин: народження, прихід мудреців, Віфлеєм, Назарет і т. д., тобто все життя і діяльність Ісуса Христа. Друга частина починається цитатою: «Не цього, а Варнаву» і має 16 частин, між якими є, наприклад, такі: суд над Ісусом, Понтійський Пілат, Ісус за свідченням жидів і язичників.

У православному світі подібну літературу знаходимо зокрема в Руській Православній Церкві. На увагу заслуговує книга С. Булгакова «Агнец Божий», а також книга Мережковського «Дорога в Емаус». Великий російський письменник Достоєвський напередодні Різдва 1877 року вирішив, що напише книгу про життя Ісуса Христа, але він зовсім не здійснив свій намір. Як православна людина, він, напевно, відчув, що це не в людських силах і, крім того, безперечно добре знав подібні твори, іноземні і домашні, які своїм змістом ясно показували, що не сповнили те, що вимагає від них назва книги. В цьому напрямі Євангеліє має безмежну ціну. І це стало й причиною, чому дальші спроби подібного характеру вже не були, а це, напевне, мав на увазі і Достоєвський.

Згадана книга Е. Копацеану свідома цього факту і тому спрямована так, щоб властиво полегшила зрозуміти те, що дають Євангелія, де декотрі справи вимагають відповідного тлумачення. Тим самим досягається систематичний погляд на все життя і вчення Христа, що має значення зокрема для тих, що з цією проблематикою лише починають ознайомлюватися. В цьому полягає значення і послання цієї книги, за що належить подяка автору й видавництву.

Прот. Васіле Петріца,
Решіта, Румунія.

60-річний ювілей

14 січня ц. р. брат Штефан КОРДЯК, голова кураторів у Баєрівцях, дожився 60 років свого життя, 20 років як куратор, а 16 лютого відзначив 38 років подружнього життя з дружиною Анною (род. Ляшовою).

На богослуженні свята Обрізання ювілянта в храмі поздоровив настоятель Йосиф Фрицький. Його дотеперішню діяльність він оцінив дуже позитивно, подякував йому за дотеперішню роботу при ремонті церковних будівель, а до дальших років життя і діяльності в Православній Церкві зажелав ювіляру міцного здоров'я і дальших успіхів. Одночасно священик передав йому букет квітів і подарунок.

В той же день ювіляра поздоровили і дальші сільські організації, вірники і члени сім'ї.

Нашого ювіляра і цим шляхом щиро поздоровляємо, желаючи йому щедрого Божого благословіння.

На многая літа!

Куратори і вірники.

З життя Пряшівської єпархії

АРХІЄРЕЙСЬКІ БОГОСЛУЖЕННЯ

● **Рождество Ісуса Христа цього року православні віруючі в Пряшеві відсвяткували особливо радісно. Була тиха різдвяна ніч. Природа, мов молодиця, одягнена в біленьке вбрання, теж немовби з нами приготувалася привітати Боже Дитя, народжене у Віфлеємі для нашого спасіння і Якому ми в північ прийшли заспівати в храм «С нами Бог...» Як північне св. богослуження, так і св. Літургію в перший і другий день свята служив Преосвященніший владика Николай за участі пряшівського духовенства. По св. Літургії він зажелав вірникам щасливих і радісних Різдвяних свят.**

● **14 січня ц. р., на свято Обрі-**

занія і св. Василія Великого Преосвященніший владика Николай з пряшівським духовенством служив у кафедральному храмі св. Олександра Невського св. Літургію Василія Великого, а після св. Літургії гарними словами поздоровив віруючих з нагоди свята, а в Новому році зажелав всім щедроту міцного здоров'я і взаємопорозуміння.

● 19 січня ц. р., на свято Богоявленія Преосвященніший владика Николай так само служив св. Літургію Василія Великого разом з духовенством, після якої освятив воду, говорив проповідь і по благословінні віруючих миропомазав усіх присутніх, як буває звичаєм у нас на кожне свято. —МК—

З життя Михалівської єпархії

ІМЕНИНИ ПРЕОСВЯЩЕННІШОГО ВЛАДИКИ НІКАНОРА

● 4 січня 1981 р., в день свята св. Ніканора, Преосвященніший владика Ніканор відмітив свої іменини. Відбувалась у кафедральному храмі в Михалівцях урочиста архієрейська св. Літургія за участі духовенства з всієї єпархії разом з своїми вірниками. По св. Літургії і молебені о. прот. Хома від імені Єпархіальної Ради, духовенства, вірників пожелав владиці міцного здоров'я, духовної радості, трудових успіхів, щедрого Божого благословіння. Владика сердечно подякував за любов і увагу. Владику особисто поздоровляв і єпископ Пряшівський Николай.

АРХІЄРЕЙСЬКІ БОГОСЛУЖЕННЯ

● 1 січня 1981 р., на Новий рік і свято Обрізання Ісуса Христа владика Ніканор разом з священиками служив св. Літургію і одночасно проповідував. Пожелав вірникам Божого благословіння в Новому році, здоров'я, духовного миру і радості.

● 6 січня 1981 р. на Богоявленіє владика Ніканор служив разом з священством св. Літургію і освятив воду. При цій нагоді він говорив проповідь і поблагословив вірних.

● В день свята Різдва Ісуса Христа за старим стилем, тобто 7 січня цього року Преосвященніший владика у супроводі представників єпархії відвідав приход у Бенятині, де служив св. Літургію. В проповіді батьківськими словами пожелав вірникам радісних Різдвяних свят.

● 11, 18 і 25 січня ц. р. Преосвященніший владика Ніканор разом з духовенством служив св. архієрейську Літургію у православному кафедральному храмі в Михалівцях. Проповідували — владика Ніканор, прот. Ян Хома і прот. Штефан Горкай.

● В день свята Богоявленія Ісуса Христа за старим стилем, тобто 19 січня ц. р., владика Ніканор прибув до Іновець, де разом з священством служив св. архієрейську Літургію і одночасно освятив воду. Проповідував на святі владика Ніканор.

Посмертна згадка

14 грудня 1980 року на 68 році життя віддала душу Створителю добра дружина, старанна мати і бабуся Марія ІГНАТОВА, жінка православного священика о. Михайла Ігната; що зараз проживає в Кошицях як пенсіонер. Небіжка все своє життя присвятила Богу, св. Церкві і своїй сім'ї, коли поряд з своїм чоловіком майже 50 років йшла разом з ним, проживаючи разом з ним дні радості і смутку.

Похоронний обряд у кошицькому храмі 17 грудня 1980 р. справляв Преосвященніший владика Ніканор, єпископ Михалівський, разом з духовенством. Слово-прощання говорив владика. Дуже мило з його уст звучали слова із Священного Писанія: «Блажен путь в онже идеши днесь душе, яко уготовася тебі місто упокоєнія» (Прок. гл. 6).

Від імені спочившої з сім'єю розпрощався о. прот. д-р Михайло Спишак, кошицький архідекан.

Після обряду тіло спочившої було відвезене в Коромлю, що біля Собранець. Тут над гробом по панихиді з небіжкою від імені духовенства і вірників від Межилаборець розпрощався священик із Межилаборець о. прот. М. Бега.

Вічная їй пам'ять!

М. Б.

НА ПРАВОСЛАВНУ ЦЕРКОВНУ ПРЕСУ ДАРУВАЛИ: Василь Станко, Великий Липник — 60 Кчс, Михайло Шулик, Вісланка — 60 Кчс, православні вірники з Дубравки — 330 Кчс, вірники з Ластомира: Михайло Іван — 50 Кчс, Михайло Трещак — 50 Кчс, Йосиф Гриць — 50 Кчс, віруюча — 20 Кчс, Зузана Цапова — 50 Кчс, Ладислав Кощо — 20 Кчс, Андрій Роповик — 60 Кчс, Марія Сабова — 30 Кчс, Марія Кухарова — 50 Кчс, вд. Анна Кощова — 50 Кчс, Зузана Клочанкова — 50 Кчс, родина Кощова-Мадярикова — 50 Кчс, Марія Коринкова — 50 Кчс, а також Ян Андрейко — 20 Кчс; далі дарували — Анна Сенджова із Кошицького Клеченова — 20 Кчс, віруюча з Войчиць — 20 Кчс, віруюча з Борова — 50 Кчс, православний приход у Цейкові — 400 Кчс, Юлія Дюлова, Руська Бистра — 50 Кчс, Юрій Чипкала, Новий двір, Левоча — 50 Кчс.

Всім тим, хто дарував на нашу пресу, дякуємо. Прізвища дальших опублікуємо у наступному номері.